

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกอบธุรกิจในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมีการแข่งขันทางการค้าโดยวิธีการหนึ่งที่มีมักจะนำมาใช้ในการจูงใจ ชักชวนลูกค้าหรือ ผู้มารับบริการให้ซื้อสินค้าของตนมากขึ้น คือการใช้วิธีการเสี่ยงโชค เช่น มีการให้ของแถมพกหรือรางวัลโดยวิธีการเสี่ยงโชค ทำให้ลูกค้าหรือผู้มารับบริการมีความต้องการซื้อสินค้าในจำนวนมากขึ้น เป็นต้น กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชค โดยวิธีใดๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพให้เล่นได้เพียงวิธีเดียว คือ การส่งชิ้นส่วนของสินค้า หรือบัตรสมนาคุณ หรือบัตรอื่น ๆ มาจับสลาก และต้องจับสลากตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ส่วนวิธีการเล่นอื่นห้ามมิให้อนุญาตโดยเด็ดขาด นอกจากนี้ ยังผ่อนผันให้มีการนำวิธีการส่ง SMS มาใช้ได้ด้วย แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กำหนด โดยผู้ประกอบการที่ประสงค์จะนำวิธีการส่ง SMS ดังกล่าวมาใช้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ให้ใช้วิธีการพิมพ์หมายเลขของผู้ส่ง SMS ที่ร่วมรายการดังกล่าวแล้วนำมาจับสลากตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น หรือวิธีการอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันในการทนายผลตอบปัญหา และแสดงความคิดเห็นเพื่อชิงรางวัล¹ หากฝ่าฝืนจะมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ฐานจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใดๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน² และต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 50 บาทขึ้นไป จนถึง 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³ และอาจมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ที่กำหนดให้การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่ง

¹ มติชน. (2560). การอนุญาตการจัดให้มีการแถมพก หรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชค. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.gamblingstudy-th.org>. [2560, 23 สิงหาคม].

² พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478. มาตรา 8.

³ พระราชบัญญัติการพนันพ.ศ. 2478. มาตรา 14.

มอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ⁴ หากฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵

อย่างไรก็ตาม แม้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดให้มีการแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคดังกล่าวไว้ แต่ยังคงพบว่ามีผู้ประกอบการธุรกิจที่มีการโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการ โดยจัดให้มีการเล่นแถมพกหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคทางสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และวิทยุ โทรทัศน์เพิ่มมากขึ้น และมีวิธีการที่ซับซ้อน บางกรณีเป็นการมอมเมา หรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน อีกทั้ง มีการประกอบธุรกิจดังกล่าวโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการพนัน และกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบกับกฎหมายที่ใช้บังคับในกรณีนี้ คือ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการแถมพกและการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค ตลอดจนบทกำหนดโทษที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงทำให้เกิดปัญหาไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค ในเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข การควบคุม ตรวจสอบ การอนุญาต การโฆษณา ตลอดจนอัตราโทษที่เหมาะสม หลายประการ ได้แก่

ประการแรก ปัญหาความคลุมเครือ และปัญหาช่องว่างทางกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค อาทิเช่น การจัดให้มีการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใดๆ ในการประกอบกิจการค้า หรืออาชีพจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ผู้ออกใบอนุญาตก่อนจึงจะทำได้ กำหนดลักษณะการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชคที่ห้ามมิให้มีการอนุญาต กำหนดห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจะจัดให้มีการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีที่แตกต่างไปจากวิธีที่ระบุไว้ในใบอนุญาต กำหนดการแสวงหาใบอนุญาตในสถานที่จัดให้มีการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค คำจำกัดความหรือนิยามเกี่ยวกับบุคคลผู้เกี่ยวข้องและข้อมูลเกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค การให้คำจำกัดความหรือนิยามเกี่ยวกับบุคคลผู้เกี่ยวข้องและข้อมูลเกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค เป็นต้น

ประการที่สอง ปัญหาประสิทธิภาพในการควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค อาทิเช่น การกำหนดให้มีเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอใบอนุญาตการชำระค่าธรรมเนียม การกำหนดอายุของใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต เป็นต้น

⁴ พระราชบัญญัติการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. มาตรา 22.

⁵ พระราชบัญญัติการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. มาตรา 48.

ประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ อาทิเช่น บทกำหนดโทษกรณีมีการจัดให้มีการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนก โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน กรณีมีการจัดให้มีการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนก โดยวิธีที่แตกต่างไปจากวิธีที่ระบุไว้ในใบอนุญาต กรณีการไม่แสดงให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความในสถานที่จัดให้มีการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนก เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้การให้รางวัลด้วยการเสียง โชนกมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข มีมาตรฐานตามกฎหมาย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหลายฝ่าย อาทิเช่น ผู้จัดให้มีการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนก ผู้เข้าร่วมรายการ ตลอดจนเจ้าพนักงาน หรือบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประเทศชาติโดยรวม จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาถึงการดำเนินการทางกฎหมายการให้รางวัล ด้วยการเสียง โชนก เพื่อหาแนวทางในการกำหนดกฎหมายการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนกที่เหมาะสม เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนัน และการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนก

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนกตามกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายประเทศไทย

1.2.3 เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนก

1.2.4 เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการกำหนดกฎหมายในการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนกของประเทศไทยให้มีความเหมาะสม เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

การให้รางวัลด้วยการเสียง โชนกในปัจจุบัน ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนกไว้เป็นการเฉพาะจึงทำให้เกิดปัญหา เช่น ปัญหาความคลุมเครือและปัญหาช่องว่างทางกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนก ปัญหาประสิทธิภาพในการควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบการให้รางวัลด้วยการเสียง โชนก ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ ดังนั้น สมมุติฐานของสารนิพนธ์นี้จึงต้องการศึกษาหลักเกณฑ์วิธีการ และ

เงื่อนไขการให้รางวัลด้วยการเลี้ยงโชค การควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบการให้รางวัลด้วยการเลี้ยงโชค รวมถึงการกำหนดบทลงโทษไว้เป็นการเฉพาะสำหรับการให้รางวัลด้วยการเลี้ยงโชค โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขของการได้รับอนุญาต

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จำกัดขอบเขตศึกษาเฉพาะเรื่องความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเลี้ยงโชค ศึกษาถึงพัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันขั้นต่อ และการให้รางวัลด้วยการเลี้ยงโชค ศึกษาถึงการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเลี้ยงโชคตามกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายประเทศไทย เช่น พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการการให้รางวัลด้วยการเลี้ยงโชค เพื่อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดกฎหมายในการให้รางวัลด้วยการเลี้ยงโชคของประเทศไทยให้มีความเหมาะสม เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพต่อไป

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์นี้เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยเป็นการค้นคว้าจากเอกสารในรูปของตำรากฎหมาย หนังสือ วารสารบทความทางนิติศาสตร์ ข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ และเอกสารวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นที่จะศึกษาเพื่อนำมาประกอบการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสรุปและเสนอแนะเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงพัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนัน และการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค

1.6.2 ทำให้ทราบถึงการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค ตามกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายประเทศไทย

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค

1.6.4 ทำให้ทราบถึงเสนอแนะแนวทางในการกำหนดกฎหมายในการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชคของประเทศไทยให้มีความเหมาะสม เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพต่อไป